

Ambtelijk competentieprofiel van de rooms-katholieke geestelijk verzorger bij de Dienst Justitiële Inrichtingen

Inleiding: aard en doel van het document

Doel van dit document is de realisering van een ‘ambtelijk’ competentieprofiel van de rooms-katholieke geestelijk verzorger. Het beschrijft de competenties die de inhoud van het rooms-katholieke justitiepastoraat betreffen. De totstandkoming van dit profiel is nodig in verband met de instelling van het duaal en paritair besturingsmodel, dat door de minister van Justitie en de zendende instanties – waarbij de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland wordt vertegenwoordigd door mgr dr J.M. Punt – in het *Grondslagdocument* voor het eerst in 2006 en later in 2007 is vastgesteld. In 2007 zijn in het vervolg hierop door de minister van Justitie, met instemming van de zendende instanties, *Richtlijnen aanstellingen* vastgesteld, die in 2009 door de minister ondertekend zullen worden. Tevens is door de minister met instemming van de zendende instanties besloten tot instelling van de functie van adjunct-hoofdgeestelijke. Voor de effectuering van deze besluiten zijn competentieprofielen vereist. De inhoudelijke – ‘ambtelijke’ – competentieprofielen worden opgesteld onder verantwoordelijkheid van de afzonderlijke zendende instanties. Daarnaast zijn de ‘ambtenaarlijke’ competentieprofielen in voorbereiding.

Het onderhavige document bevat het competentieprofiel van de rooms-katholieke zendende instantie. Het document is op verzoek van mgr Punt opgesteld door de Hoofdaalmoezenier bij Justitie en gedateerd op 10 september 2008. Het definitieve document zal de status verwerven van een door de bisschop-referent vastgesteld werkdocument. Het is geschreven ten behoeve van personeelsmanagement, maar ook ter informatie aan directies. De rooms-katholieke geestelijke verzorgers bij Justitie treffen hier de inhoudelijke hoofdlijnen van hun functie aan welke zij geacht worden gestalte te geven.

Als onderliggende documenten bij dit competentieprofiel moeten worden beschouwd het *Grondslagdocument*, de *Richtlijnen aanstellingen*, de *Codex Iuris Canonici* van de Rooms-Katholieke Kerk (kerkelijk wetboek), alsmede alle beleidsdocumenten en regelgeving van de bisschoppenconferentie inzake het categoriaal pastoraat – in het bijzonder het *Directorium voor het categoriaal pastoraat* van 2008 – en alle regelingen met betrekking tot pastoraal werk door pastoraal werkers, in het bijzonder de nota *Meewerken in het pastoraat* en het liturgisch beleidskader voor het justitiepastoraat.

Naast dat het ambtelijk competentieprofiel profiel aan de eisen van de Nederlandse Bisschoppenconferentie voldoet, is het tevens is afgestemd op het ambtenaarlijk competentieprofiel – opgesteld in nauw overleg met de Hoofdgeestelijken bij Justitie. Uitgangspunt is dat beide competentieprofielen op relevante gebieden naar elkaar verwijzen en niet conflicteren. Daarom wordt in dit document ook naar de taken van de Nederlandse overheid verwezen en worden deze geïnterpreteerd vanuit de *Katholieke sociale leer* (KSL).

Het ambtelijk competentieprofiel voor geestelijk verzorgers bevat drie onderdelen: de pastorale opdracht, doelen en taken, en competenties. Op basis van de pastorale opdracht beschrijft het de doelen die op grond van de zending worden nagestreefd, de taken zoals die worden afgeleid uit de constitutieve dimensies van de zendende instantie, en de competenties die voor het realiseren van de doelen en taken nodig zijn.

De beschrijving van de competenties betreft in de eerste plaats de functie-eisen die voor het justitiepastoraat als benoemingsvoorwaarden gelden. Enerzijds gaat het hier om de eisen die aan de ambtelijke zending worden gesteld door de lokale Bisschop in wiens diocees inrichtingen van Justitie liggen waar rooms-katholieke geestelijk

verzorgers worden geplaatst. Anderzijds betreft het de eisen die de minister van Justitie aan de aanstelling van geestelijke verzorgers stelt.

In de tweede plaats betreft de beschrijving van de competenties de inhoudelijke competenties die voor het pastoraat voor gedetineerden nodig zijn en de contextuele competenties die voor het werken in een justitiële *setting* vereist zijn.

1. Pastorale opdracht van de rooms-katholieke geestelijke verzorger bij Justitie

De pastorale opdracht van de RK geestelijke verzorging moeten worden geplaatst tegen de aard en achtergrond van het categoriaal pastoraat voor de bijzondere doelgroep van mensen die in de inrichtingen van justitie verblijven.¹

Aard en achtergrond van rooms-katholieke geestelijke verzorging

Heel de Kerk - en daarbinnen ook het categoriaal pastoraat - gelooft, leeft en werkt uit het mysterie van de verlossing in Jezus Christus. In Hem heeft God op aarde in Zijn volheid gewoond. De macht van zonde en dood zijn, zo gelooft zij, gebroken in het mysterie van de menswording van God en de opstanding uit de doden van onze Heer Jezus Christus.

Christus is het begin van een nieuwe schepping waarin alle mensen zijn geroepen tot het kinschap van God. In Christus is de mensheid onder één hoofd gebracht en daarmee ten diepste één geworden en gericht geraakt op een steeds diepere en meer omvattende eenheid. Christus is ook het hoofd van het mystiek lichaam van allen die gedoopt zijn in de naam van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. In dit mysterie van de verlossing wortelt de geloofsovertuiging dat God de mens, elke mens, liefheeft, ongeacht herkomst, nationaliteit, etnische identiteit, ras en godsdienst. Ongeacht wat deze mens in persoonlijke of maatschappelijke zin heeft misdaan.

Ook gevangenen en vreemdelingen hebben ten diepste deel aan dit mysterie van de verlossing. Zó groot is de liefde van God dat Hij in Christus in het bijzonder de zwakken in de samenleving lief heeft, alsook dat Hij de sociale uitsluiting van "tollenaars en zondaars" in Christus doorbrak. De verlossing in Christus omvat juist ook de achtergestelden en uitgeslotenen. Ook, en juist zij, mogen ervaren en beleven dat de macht van de zonde is gebroken, dat gevangenschap kan worden omgevormd naar ervaring van verlossing en dat ballingschap van de vreemdeling leefbaar wordt door de verwachting van het Rijk Gods. En ook zij mogen de reikwijdte van Gods genadige vergeving ervaren.

De Kerk heeft de opdracht juist deze mensen geestelijk bij te staan en hen te helpen het mysterie van de verlossing te beleven en te vieren ondanks hun situatie van detentie. De Kerk heeft van de Heer tevens de opdracht ontvangen om gevangenen te behandelen alsof zij zelf gevangen zit (Heb. 13, 3), de opdracht om gevangenen te bevrijden (Jes. 42, 7 e.v.), de opdracht om jegens gevangenen barmhartig te zijn omdat Christus onder hen is (Mt. 35, 31- 47) en om hen in het voetspoor van de goede herder Jezus Christus (Joh. 10, 11-14) actief op te zoeken (Lc. 15, 4-7).

Missie

In het licht van deze opdracht worden rooms-katholieke geestelijke verzorgers door de Kerk gezonden om gevangenen tegemoet te treden als waren zij zelf gevangen. Zij

---

¹ Tot de doelgroep behoren alle personen die in de Inrichtingen van Justitie verblijven: huizen van bewaring, gevangenissen, tbs-klinieken, jeugdinstellingen en inrichtingen voor vreemdelingenbewaring. In dit stuk wordt voor deze verscheiden doelgroep de term gedetineerden gebruikt.

zijn geroepen om een rechtvaardige behandeling en bejegening van gevangenen te bevorderen, om hen te bevrijden van de macht van de zonde en om naast gerechtigheid ook barmhartigheid jegens de gevangenen te betrachten en te bevorderen.

De zending is een zending tot een *officium* in de zin van de *Codex Iuris Canonici*. Het zenden is het verlenen van een *missio canonica*. De bevoegdheid hiertoe berust bij iedere bisschop.² De zending drukt uit dat rooms-katholieke geestelijke verzorgers hun pastorale handelen ten behoeve van de gevangenen namens de Kerk verrichten.

Onder het voorteken van de fundamentele betrokkenheid van God op de mens, die de basis is van de verantwoordelijkheid van mensen voor elkaar en voor zichzelf, en in het voetspoor van Jezus van Nazareth als Gods uiteindelijke maatstaf voor menselijkheid, staat het justitiepastoraat voor laagdrempelige, hoogwaardige pastorale zorg voor gedetineerden. Vanuit die visie zet het justitiepastoraat zich in voor integrale pastorale zorg voor de mens die gedetineerd is. Rooms-katholieke geestelijk verzorgers staan mensen bij in de beleving en viering van het mysterie van de verlossing en brengen hen als Kerk bijeen. Ze staan hen met zielzorg en diaconie bij in hun nood en geven hen onderricht in de waarheid van het geloof. De rooms-katholieke geestelijke verzorging levert aldus een bijdrage aan de verwerkelijking van het wettelijk verankerde recht van gedetineerden op geestelijke verzorging, met name ten aanzien van hen die zich aan haar zorg toevertrouwen.

De pastorale zorg die gedetineerden van de rooms-katholieke geestelijk verzorgers vragen heeft drie componenten: ze heeft betrekking op de relatie van de gedetineerde tot God (transcendente dimensie), op zielzorg (persoonsgerichte dimensie) en op sociale en de maatschappelijke relaties van gedetineerden (sociaal-ethische dimensie). De missie van het RK Justitiepastoraat verbindt deze drie componenten van de pastorale zorg onlosmakelijk met elkaar. Gestalte geven aan zielzorg bij gedetineerden geschiedt steeds vanuit het geloof in de intrinsieke waardigheid van iedere mens die als menselijke persoon beeld van God is en blijft. Dezelfde overtuiging vereist ook steeds de inzet voor sociale gerechtigheid en barmhartigheid jegens gedetineerden en voor vitale en gezonde banden van gedetineerden met de samenleving. Zielzorg en de sociaal-maatschappelijke inzet voor gedetineerden zijn verbonden met het levend houden van de hoop en het geloof in een rechtvaardige en barmhartige God. En tot slot: gestalte geven aan het geloof in God leidt tot zielzorg en inzet voor de waardigheid van de persoon van de gedetineerde en voor zijn rechten.

2. Pastorale doelen en taken van de rooms-katholieke geestelijke verzorger bij Justitie

De pastorale doelen van de rooms-katholieke geestelijke verzorging kan naar twee aspecten worden onderscheiden, te weten algemene doelen en specifieke doelen.

Algemene doelen

---

² Het bisschopsambt is in de Katholieke Kerk het enige volledige ambt, hetgeen onder meer tot uitdrukking komt in de bevoegdheid alle sacramenten te bedienen en pastorale zendingen te verlenen. Alleen bisschoppen en hun plaatsvervangers (in opdracht) zijn bevoegd pastorale zendingen te verlenen. Ook aan abten en provinciaaloversten van ordes en congregaties wordt deze bevoegdheid toegekend. In Nederland worden zendingsaanvragen bij de lokale bisschop verricht door de Hoofdaalmoezenier bij de inrichtingen van Justitie. De door de RK geestelijke verzorger te ontvangen zendingsbrief van de bisschop, in wiens territorium de inrichting ligt waar de pastorale functie wordt uitgeoefend, is een benoemingsvoorwaarde. Intrekking van de kerkelijke zending is een ontslaggrond.

Het pastorale handelen van rooms-katholieke geestelijke verzorgers bij Justitie beoogt de beleving en viering van het mysterie van de verlossing in Christus te bevorderen. Het beoogt tevens het bevorderen van de gemeenschapsbeleving van de geloofsgemeenschap binnen de inrichting, van het geloofsonderricht aan gedetineerden en het dienen van de gedetineerden in de geest van Jezus Christus.

Het pastoraat streeft ernaar de liefde van gevangenen tot God, tot de naaste en – als voorwaarde voor de liefde tot God en de naaste – tot zichzelf te bevorderen. Het gaat hier in het bijzonder om het beoefenen van de lichamelijke werken van barmhartigheid² en de geestelijke werken van barmhartigheid.³

De leidende waarden van rooms-katholieke geestelijke verzorging bij Justitie zijn: gerechtigheid en liefde, verzoening, barmhartigheid, zorgzaamheid en *human security*.⁴ De rooms-katholieke geestelijke verzorging erkent de taken van de overheid in verband met strafrecht, jeugdrecht, vreemdelingenrecht en de tenuitvoerlegging hiervan. Zij erkent ook de taak van de ordehandhaving om een op gerechtigheid en veiligheid gebaseerde ordening van de samenleving na te streven. Zij erkent tevens het recht van de overheid justitiabelen in te sluiten, met inachtneming van haar opdracht dit op een rechtvaardige en de veiligheid bevorderende wijze te doen. Alsook met inachtneming van haar – door de Nederlandse overheid erkende – zorgtaak jegens ingesloten en met erkenning van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging van justitiabelen.⁵

De uitwerking van deze uitgangspunten en waarden worden geconcretiseerd in de volgende algemene pastorale doelen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen vier soorten doelen: doelen die de pastorale zorg voor gedetineerden betreffen, doelen die de inrichting betreffen, doelen met betrekking tot andere gezindten en doelen met betrekking tot de Kerk.

Doelen met betrekking tot gedetineerden:

- (1) Het toegankelijk maken voor gedetineerden voor wie regulier (basis-)pastoraat vanwege detentie onbereikbaar is, van basispastorale zorg in termen van vieren, leren, dienen en gemeenschapsbeleving.
- (2) Het bevorderen van het geestelijk welzijn van gedetineerden als menselijk persoon door middel van het aanbieden van op de bijzondere geestelijke noden van deze mensen toegesneden zielzorg. Dit geschiedt onder meer door bijzondere aandacht te besteden aan thema's zoals welke vervat liggen in het Onze Vader.
- (3) Het voorzien van pastorale zorg bij acute geestelijke nood.
- (4) Het (doen) treffen van diaconale voorzieningen voor gedetineerden, onder meer met betrekking tot nazorg.

---

³ De lichamelijke werken van barmhartigheid zijn het spijzigen van hongerigen, het laven van dorstigen, het kleden van naakten, het opnemen van vreemdelingen, het bezoeken van zieken en het begraven van overledenen. De geestelijke werken van barmhartigheid zijn het bidden voor levenden en overledenen, het onderwijzen van onwetenden in de waarheid, het troosten van bedroefden, het raad geven aan wie vertwijfeld zijn, het beoefenen van de broederlijke terechtwijzing (*correctio fraterna*), het verdragen van gebreken van anderen en het vergeven aan wie misdoen.

⁴ Onder *human security* verstaan we de vrijwaring van schending van fysieke en andere vormen van integriteit, vaak van toepassing op ontheemden en vluchtelingen. In deze context bedoelen we de bescherming van gedetineerden tegen inbreuken op zijn of haar persoonlijk welbevinden veroorzaakt door medegedetineerden of personeel, en vice versa, inbreuk op het welbevinden van personeel door gedetineerden.

⁵ De erkenning van de taken van de overheid door de RK Kerk is gebaseerd op het Compendium voor de Sociale Leer van de Kerk.

(5) Het bevorderen van gezonde banden met de familie (ouders, kinderen, partners) van gedetineerden.

(6) Het bevorderen van geestelijk herstel en geestelijke rehabilitatie door, waar mogelijk, het leggen van contacten met slachtoffers of hun vertegenwoordigers (slachtofferhulp).

Doelen met betrekking tot de inrichting:

(7) Het leveren van een pastorale bijdrage aan het goed functioneren van de inrichting vanuit de optiek van het algemeen welzijn, zoals verstaan in de katholieke sociale leer, in het bijzonder door het adviseren van directies.

(8) Het zorgdragen voor het geestelijk welzijn van managers en medewerkers in de inrichtingen en de adequate hantering van met hun positie en rol verbonden dilemma's in de omgang met justitiabelen, vanuit het gezichtspunt van de invloed die zij hebben op het geestelijk welzijn van justitiabelen.

(9) Het leveren van een bijdrage aan de humaniteit in de inrichtingen van Justitie, waarbij het focus van de rooms-katholieke geestelijke verzorging primair sociaal-ethisch van aard is en niet juridisch of politiek.⁶

Doelen met betrekking tot andere gezindten:

(10) Het bevorderen van vreedzame verhoudingen tussen verschillende godsdiensten en levensovertuigingen in inrichtingen van Justitie, in aansluiting bij de verklaring *Unitatis Redintegratio, Nostra Aetate* en de verklaring *Dignitatis Humanae* van het Tweede Vaticaans Concilie en de hierop gebaseerde kerkelijke documenten zoals het *Oecumenisch directorium* en het *Directorium voor het categoriaal pastoraat voor de Rooms-Katholieke Kerkprovincie Nederland*.

(11) Het bevorderen van de ontplooiing van de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging voor gedetineerden van alle gezindten in de inrichtingen van Justitie.

(12) Het bevorderen van organisatorische samenwerking tussen denominaties, in het bijzonder betreffende de positionering, rol en organisatie van de geestelijke verzorging in inrichtingen, en de adviestaak inzake humaniteit.

Doelen met betrekking tot de Kerk:

(13) Het in overleg met de Hoofdaalmoezenier leveren van een bijdrage aan pastorale, theologische en beleidsmatige bezinning in de Kerk als zendende instantie in alle geledingen en fasen omtrent pastoraal-justitiële thema's in de zin van terugkoppeling, signalering en advisering.

(14) Het in overleg met de Hoofdaalmoezenier betrekken van geledingen in de Kerk en katholieke of algemeen christelijke maatschappelijke organisaties bij de uitvoering van taken op het gebied van gemeenschapsbeleving, viering, leren en dienen.

Specifieke doelstellingen⁷

In specifieke zin is rooms-katholieke geestelijke verzorging een categoriale vorm van zielzorg die vóór en mét gedetineerden de volgende specifieke pastorale doelen nastreeft:

---

⁶ In overeenstemming met het Compendium van de katholieke sociale leer en met de op dit terrein door de overheid erkende taak. Het betreft het in maatschappelijke zin bevorderen en effectueren van noties uit de katholieke sociale leer. Dit met name op het gebied van het strafrecht, vreemdelingenrecht, jeugdrecht en aanverwante wetgeving en op het gebied van reïntegratie van gedetineerden en ex-gedetineerden, in het bijzonder de tenuitvoerlegging daarvan in inrichtingen van Justitie. Bij de taakuitvoering van bovengenoemde terreinen ligt het accent vooral op de morele dimensie.

⁷ De onderstaande omschrijving is een sectorspecifieke uitwerking van hetgeen door de RK Bisschoppenconferentie omtrent de pastorale opdracht van categoriaal pastoraat is beschreven in het door de Conferentie uitgegeven *Compendium voor het categoriaal pastoraat*.

- (1) Dat ook zij naar Gods beeld en gelijkenis zijn geschapen en, voor zover ze gedoopt zijn, in Christus zijn herschapen, dat zij door God bemind worden en naastenliefde mogen ontvangen en mogen schenken.
- (2) Hen te doen ervaren dat hen om voornoemde reden de intrinsieke en onaantastbare waardigheid van de menselijke persoon toekomt.
- (3) Hen bij te staan in de beleving van detentie als mogelijkheid om de weg naar de vrijheid van de kinderen Gods te (her)vinden.
- (4) Hen bij te staan in de beleving van verantwoordelijkheid als verankerd in de waardigheid van de door God geschonken intrinsieke waardigheid van de menselijke persoon.
- (5) Hen, voor zover ze een delict hebben begaan, bij te staan in de verwerking van de schending van die waardigheid door een delict, en troost te bieden in het hiermee samenhangende rouwproces.
- (6) Hen bij te staan in het gestalte geven aan hun menselijke waardigheid ondanks detentie.
- (7) Hen waar nodig bij te staan in de inrichting, en mogelijk te helpen bij het verwerkelijken van humane detentie.
- (8) Hen, voor zover ze een delict begaan hebben, te helpen in morele zin schuld te belijden om Gods vergeving te kunnen ontvangen.
- (9) Hen bij te staan bij het (opnieuw) leren dragen van vrijheid en verantwoordelijkheid en ze te leren liefhebben in christelijke zin, te leren hopen en te leren vertrouwen op God.
- (10) Het waar mogelijk bevorderen van verzoening en herstel tussen gedetineerden die een delict hebben begaan enerzijds en hun slachtoffers of vertegenwoordigers daarvan anderzijds.
- (11) De inrichtingen bij te staan in het bevorderen van de verwerkelijking van humane detentie, met als richtsnoer de volle mensenmaat van Christus en in overeenstemming met richtlijnen hieromtrent uit de katholieke sociale leer.
- (12) De Dienst Justitiële Inrichtingen bij te staan in de verwerkelijking van vreedzame en goed georganiseerde samenwerking tussen denominaties in de inrichtingen van Justitie.
- (13) De inrichtingen bij te staan in hun taak vrijwilligers te laten bijdragen aan humane detentie, met name door het werven, selecteren, organiseren, opleiden en begeleiden van pastorale vrijwilligers (kerkvrijwilligers, bezoekvrijwilligers en nazorgvrijwilligers).
- (14) De inrichting bij te staan in het hanteren van morele dilemma's inzake de behandeling, bejegening en verzorging van gedetineerden.
- (15) De inrichting bij te staan in situaties waarin acute geestelijke nood bestaat bij personeelsleden in de inrichtingen, zoals na een sterfgeval in de inrichting.
- (16) De inrichting bij te staan in het bevorderen van een op gerechtigheid en barmhartigheid gebaseerde ordening van de inrichting.
- (17) De inrichting bij te staan in het bevorderen van menselijke veiligheid (*human security*) van allen die in die inrichting aanwezig zijn, met name door het bevorderen van goede omgang en goede sociale verhoudingen en door naleving van veiligheidsvoorschriften van de inrichting.
- (18) In overleg met de Hoofdaalmoezenier de Kerk in algemene zin bij te staan in haar pastorale opdracht met betrekking tot gedetineerden en ex-gedetineerden.
- (19) In overleg met de Hoofdaalmoezenier de Kerk periodiek te informeren over pastorale omstandigheden, werkzaamheden en eventuele pastorale knelpunten volgens daartoe vastgestelde procedures en hierin een signalerende en adviserende rol te vervullen.
- (20) In overleg met de Hoofdaalmoezenier de Kerk in verschillende geledingen en fasen op verzoek te adviseren omtrent haar pastorale beleid met betrekking tot gevangenen in parochies, dekenaten en diocesen.
- (21) De uit de Kerk afkomstige kerkvrijwilligers, bezoekvrijwilligers en nazorgvrijwilligers te werven, selecteren, organiseren, opleiden en begeleiden, op een

zodanige wijze, dat deze in de inrichting op passende wijze gestalte geven aan de opdracht van de Kerk tot naastenliefde. In het bijzonder door middel van persoonlijke aandacht en diaconale zorg en op een zodanige manier dat deze vrijwilligers op passende wijze verbonden blijven met de parochies, dekenaten en diocesen van hun herkomst en hiermee hun ervaringen terugkoppelen.

3. Taken van rooms-katholieke geestelijk verzorgers bij Justitie

Met het oog op het gestalte geven aan de hoofdtaak van de RK geestelijke verzorging bij Justitie welke bestaat in het bieden van categoriale zielzorg, worden vier constitutieve dimensies van de Kerk onderscheiden. Deze dimensies zijn gemeenschapsopbouw (*koinonia*), eredienst, catechese en diaconie. De positie en rol van de RK geestelijk verzorger is die van religieus leider van de eigen denominatie in de inrichting. Bij de genoemde taakvelden heeft hij of zij de opdracht om leiding te geven aan gemeenschapsopbouw in de inrichting, voor te gaan in de liturgie, leiding te geven aan catechese en leiding te geven aan diaconale activiteiten. Hij of zij is als religieus leider in de inrichting gesprekspartner van directie en personeel. Het pastoraal voorgangerschap krijgt gestalte in de volgende pastorale taken: gemeenschapsopbouw en onderlinge zorg, zondagsliturgie, pastoraal groepswork en diaconie.

Gemeenschapsopbouw en onderlinge zorg

In het justitiepastoraat zijn uit lokale kerken afkomstige vrijwilligers actief. Hun activiteiten worden ontplooid met het oog op de humanisering van detentie in christelijke zin en met het oog op het erfahrbaar en beleefbaar maken van de band met 'buiten', in het bijzonder de kerken en de met haar verbonden maatschappelijke organisaties als *Exodus* en *Kerken met stip*. Gedetineerden, uit kerken afkomstige vrijwilligers en justitiepastores vormen tezamen 'Kerk in de bajes'. De pastor heeft een zorgtaak in de totstandbrenging van een passende ordening van deze structuur en de afstemming hiervan op de processen in de inrichting.

De gemeenschapsopbouw moet waar mogelijk worden gericht op wederkerigheid: de vrijwilligers brengen meer humaniteit in detentie, maar ook de gedetineerden zélf leveren een bijdrage aan de gemeenschapsontwikkeling binnen de inrichting en aan de Kerk als geheel. De gemeenschapsopbouw in de inrichting moet zodanig gestalte krijgen dat deze het besef van waardigheid van gedetineerden ondersteunt en versterkt en hen aanspreekt op hun mogelijkheden en daarmee ook op religieuze en morele competenties. Symbolisch hiervoor zijn de vervulling van kosterstaken en lectorschap van gedetineerden en het aandragen van thema's voor de voorbeden in de weekendliturgie. Ook de zorg van gedetineerden voor vrijwilligers die door tegenspoed worden getroffen, is hiervan een voorbeeld.

De gemeenschapsopbouw krijgt in inrichtingen van Justitie in de regel in oecumenische zin gestalte. Rooms-katholieke en protestantse geestelijke verzorgers dragen beiden en samen verantwoordelijkheid voor vrijwilligers. De oecumenische dimensie van het vrijwilligerswerk is niet alleen werkwijze, zij heeft ook een betekenis als doel voor de RK geestelijke verzorging in dubbele zin: de eenheid waar mogelijk te bevorderen en samen te werken betreffende de maatschappelijke taakaspecten van de RK geestelijke verzorging. Het is de taak van de RK geestelijk verzorger zijn of haar inbreng in de oecumenische samenwerking te realiseren binnen ter zake geldende kaders zoals het decreet *Unitatis Redintegratio* van het Tweede Vaticaans Concilie, het *Oecumenisch directorium* en het *Directorium voor het categoriaal pastoraat* van de Nederlandse Bisschoppenconferentie.

Het individuele pastorale contact als vormgeving van zorg in de gemeenschap

De eigen rol van de pastor in de geloofsgemeenschap wordt in sterke mate gekleurd door het 'herderschap', het in pastorale zin begeleiden van het 'verloren schaap' en het actief uitzien náár en met open armen ontvangen ván de 'verloren zoon'. Dit element van het pastoraat, de pastorale zorg, komt in belangrijke mate tot uitdrukking in het individuele pastorale contact. In dit contact staat de pastor de gedetineerde persoonlijk bij in zijn of haar geestelijke nood. Hij of zij houdt het in emotionele en affectieve zin uit bij een mens in nood. Hij of zij helpt ook bij de rouwverwerking bij gedetineerden. Samen met gedetineerden exploreert de pastor de geloofsidentiteit van betrokkene en zoekt aanknopingspunten voor geloofsverdieping en versterking van de geloofsidentiteit en de hiermee samenhangende morele identiteit en de doorwerking hiervan op andere dimensies van de persoonlijke identiteit van betrokkene. Hij of zij verkent de geloofsbeleving van betrokkene en zoekt naar catechetische mogelijkheden om die eventueel (verder) te verdiepen.

Het geven van gestalte aan de geloofsidentiteit en de geloofspraktijk impliceert dat het individueel pastoraat meer omvat dan het voeren van gesprekken. Het omvat ook het leren mediteren in overeenstemming met de katholieke traditie, het leren bidden, het leren Schrift lezen, het leren begrijpen van liturgie, het afnemen van een biecht, het leren van introspectie enzovoorts. Kenmerken van individueel pastoraat als geloofscommunicatie zijn het hanteren van een binnenperspectief op geloof en het terugplaatsen van religieuze referentiekaders bij de gedetineerden, die zo inzicht krijgen in hun relatie tot God en de medemens en daarmee tevens zichzelf als gelovige mens leert verstaan.

Het individuele pastorale contact is ingebed in het grotere geheel van de zorg binnen de gemeenschap. Daarbinnen brengt de pastor zijn of haar religieus leiderschap naar voren op basis van zijn of haar pastorale professionaliteit. Het individuele contact tussen de justitiepastor en de justitiabele is meer dan 'een individueel gesprek' in strikte zin. Dit kan het zeer zeker zijn, maar het individuele pastorale contact kan ook de vorm aannemen van persoonlijke troost, van het leren bidden, van gemeenschappelijk gebed, van geleide meditatie, van persoonlijke catechetische geloofsuitleg, van ondersteuning bij de gewetensvorming en bij biechtvoorbereiding dan wel afname van de biecht, en van persoonlijke ontwikkeling van religieuze en morele competenties.

De pastor is in de initiële opleiding al goed opgeleid in pastorale gespreksvoering. In eerdere pastorale betrekkingen kunnen de vereiste bekwaamheden en vaardigheden verder zijn ontwikkeld. Bijzondere aandacht verdient, als in alle pastoraat, de problematiek van religieuze overdracht en tegenoverdracht. In de specialisatiecursus van het justitiepastoraat wordt hieraan nadrukkelijk aandacht geschonken.

In de themakeuze van het individuele pastorale contact zorgt de justitiepastor ervoor dat hij of zij zelf actief religieuze en morele thema's aansnijdt en exploreert, zoals de beleving van verantwoordelijkheid, schuldbeleving, vergeving en verzoening. De pastor kan deze thema's niet veronachtzamen zonder tekort te doen aan de geloofsidentiteit van de gedetineerde. Vanzelfsprekend dient de justitiepastor in het individuele pastorale contact, net als in zijn of haar overige taken, er rekening mee te houden dat de mensen die om zijn of haar zorg vragen in sterk wisselende mate een godsdienstige socialisatie en initiatie in het geloofsleven hebben doorgemaakt en mede daarom zeer verschillende religieuze referentiekaders kunnen hebben.

Het is belangrijk dat de justitiepastor zijn of haar pastorale taak tot gemeenschapopbouw en individuele zorg in het perspectief plaatst van drie theologale deugden. Het vermogen tot liefhebben van gedetineerden kan zijn aangetast door een delict, de hoop op een beter leven na detentie kan broos en wankel zijn en het geloof

in God en de verlossing uit het kwade kan kwetsbaar zijn. Het is de pastorale opgave van iedere justitiepastor om iedere pastorant zo veel mogelijk te ondersteunen en te leiden naar een leven buiten de invloedssfeer van criminaliteit en illegaliteit. In deze zin is het de taak van iedere justitiepastor om in de individuele contacten steeds de hoop op en de motivatie tot een beter leven te voeden en te richten.

Zondagsliturgie

De weekendliturgie is naar haar aard een uur van beleving van door God geschonken menselijke waardigheid, van vrijheid en verantwoordelijkheid, ondanks detentie, en van broederlijke gemeenschap in christelijke zin. Het is pastoraal van belang dat de liturgie in de inrichtingen een vierend karakter heeft. Het danken van de Heer, het vierend gedenken van Zijn opstanding, de verzoening, het bij elkaar brengen van de geloofsgemeenschap door de Heilige Geest - het zijn even zo vele redenen om het vierend karakter te benadrukken. Het justitiepastoraat streeft in het bijzonder naar een liturgie die zo goed mogelijk aansluit bij de belevingswereld van de gedetineerde, waardoor deze het besef krijgt door God bemind te zijn. Ook de verkondiging dient zich te richten op de doelgroep die veelal in communicatieve zin over een beperkt religieus referentiekader beschikt.

De rooms-katholieke geestelijke verzorging heeft de taak elke gedetineerden die er voor kiest, pastorale zorg van het katholieke justitiepastoraat te laten ontvangen op zondagen (en bij uitzondering op zaterdagen) te doen deelnemen aan een theologisch verantwoorde zondagsliturgie. Deze wordt dusdanig vormgegeven dat zij zo mogelijk geen te hoge drempels opwerpt voor de deelnemers aan die liturgie.

De bediening van de sacramenten geschiedt door RK geestelijk verzorgers naargelang van hen door de bisschoppen verleende bevoegdheden. Zij worden bediend binnen ter zake geldend canoniek recht en regelingen voor de Nederlandse Kerkprovincie en in overeenstemming met het *Directorium voor de Nederlandse Kerkprovincie*. Voor het RK justitiepastoraat geldt voorts het liturgisch beleidskader van de Hoofdaalmoezenier bij de inrichtingen van Justitie.

Pastoraal groepswork

De opbouw van de geloofsgemeenschap wordt naast de individuele pastorale zorg en de zondagsliturgie, vervolgens gerealiseerd in de taak van het pastoraal groepswork. Het doel om het geloof van gedetineerden tot leven te wekken en elementen uit de geloofsinhoud in onderrichtende zin uit te leggen, heeft een catechumenale dimensie in die zin, dat voorondersteld moet worden dat ook bij reeds gedoopten de kennis van het geloof sterk varieert.

Tegen deze achtergrond worden behalve in de verkondiging in de liturgische context ook in het pastoraal groepswork catechetische doelen nagestreefd en taken gerealiseerd. In het bijzonder gaat het om (a) het kennis nemen van de geloofsinhoud en haar bronnen, het leren waarderen hiervan en het verwerken ervan in de persoonlijke levenssituatie van de individuele deelnemer, (b) de groepsgewijze voorbereiding óf of verwerking van de weekendliturgie, (c) het kennis nemen van en leren waarderen van specifieke morele thema's zoals de morele betekenis van delicten, schuld en zonde, penitentie, het hanteren van vrijheid en verantwoordelijkheid en, in bredere zin, de achtergronden van criminaliteit en straf, respectievelijk jeugddetentie en vreemdelingendetentie.

Het is de taak van de pastor om in het pastoraal groepswork (1) mensen bij te staan in de ontwikkeling van hun geloofsidentiteit en (2) het gezamenlijk gestalte geven aan die geloofsidentiteit. Het geven van gestalte aan de geloofsidentiteit en de geloofspraktijk impliceert dat, net als het individuele pastoraat, het groepspastoraat meer omvat dan

het voeren van gesprekken. Het omvat ook het (leren) mediteren in overeenstemming met de katholieke traditie, het (leren) bidden, het (leren) Schrift-lezen, het (leren) begrijpen van liturgie, het samen vasten in de Veertigdagentijd, het leren van geestelijke introspectie door het lezen van geestelijke dagboeken, enzovoorts. Verder kan de klankbordwerking van het groepspastoraat – zoals het bij binnenkomst ventileren van de beleving van detentie, behandeling, bejegening, zorg en conflicten – bijdragen aan het herstellen van de geestelijke rust en zo in het verlengde hiervan aan humane detentie.

Diaconie

Onder diaconie verstaan we hier het verlenen van geestelijke en materiële bijstand (op persoonlijk, sociaal of maatschappelijk terrein) aan personen, organisaties, maatschappij en overheid, die structureel of incidenteel in geestelijke en/of materiële nood verkeren, met het oog op het naderbij brengen van het Rijk Gods. In de diaconale taak van de rooms-katholieke geestelijke verzorging bij Justitie staat de bijstand aan gedetineerden centraal. Daarnaast zijn er diaconale activiteiten ten behoeve van de inrichting als overheidsinstelling. De diaconale taken voor de maatschappij komen vooral tot uitdrukking in de taak tot nazorg.

Diaconie is in zekere zin een dimensie van de drie eerder genoemde taken tot gemeenschapsopbouw en individuele zielzorg, zondagsliturgie en pastoraal groepswerk. Gedetineerden zijn of raken immers, al of niet mede door eigen toedoen, tijdens en door hun detentie in een maatschappelijke achterstandspositie. De aandacht voor de hiermee verbonden sociale en maatschappelijke problematiek is diaconaal.

Behalve als dimensie van alle zielzorg kan diaconie ook als een zelfstandig werkterrein of taakgebied worden opgevat. Omdat diaconie binnen het justitiepastoraat in ontwikkeling is wordt aan deze taak hier uitvoeriger beschreven.

Er worden vier diaconale taken onderscheiden die elk bijzondere relevantie hebben voor de rooms-katholieke geestelijke verzorging bij Justitie: crisispastoraat, bevordering humaniteit, nazorg en publieke communicatie.

Crisispastoraat: dienst aan gedetineerden en (personeel van) de inrichting

In inrichtingen van Justitie komen crisissituaties voor, zoals tentamen-suïcides en geslaagde suïcides of andere sterfgevallen, waardoor de gehele inrichting getroffen wordt. De rooms-katholieke geestelijke verzorging staat mensen in acute geestelijke nood altijd bij, ongeacht hun denominatie, steeds met als doel om zover mogelijk de crisis te laten luwen door het geestelijk welzijn van betrokkenen te bevorderen. Het begeleiden in de acute geestelijke nood geschiedt belangeloos en 'zelveloos'. Het wordt als strijdig met de beroepsethiek beschouwd in een dergelijk geval te missioneren. Persoonsgerichte pastorale crisisinterventie wordt steeds zo spoedig overgedragen aan de geestelijk verzorger bij welke de betrokkene geregistreerd staat. Deze vorm van geestelijke bijstand is bij uitstek diaconaal. Zij geeft gestalte aan enkele geestelijke werken van barmhartigheid, in het bijzonder het troosten van beproefden en raad geven aan wie vertwijfeld zijn.

Bij incidenten die de gehele inrichting treffen, werkt de rooms-katholieke geestelijk verzorger zo veel mogelijk in teamverband en werkt hij ook mee aan interdisciplinair zorgoverleg met andere in de inrichting aanwezige zorgverleners en het management. Het is namelijk van belang dat in een dergelijke situatie zo veel mogelijk mensen worden bijgestaan. Het individuele pastoraat is in dergelijke ernstige en uitzonderlijke situaties ook op het personeel en het management van de inrichtingen gericht.

Bevordering humaniteit: dienst aan gedetineerden en de inrichting

De rooms-katholiek geestelijk verzorger draagt, samen met allen die in de inrichting aanwezig zijn, bij aan de humaniteit in inrichtingen van Justitie. De geestelijk verzorger heeft hierin geen monopolie, maar wel een eigen optiek en verantwoordelijkheid. Hij of zij levert zijn bijdrage met het oog op zowel het geestelijk welzijn van gedetineerden als met het oog op het algemeen welzijn (*bonum commune*).⁸ Het bijdragen aan het goed functioneren van inrichtingen van Justitie als overheidsinstelling maakt daarvan deel uit, uiteraard met respect voor de eigen verantwoordelijkheid van andere functionarissen in de inrichting.

De humaniteit waarvoor de RK geestelijke verzorger zich inzet is een christelijk gekwalificeerde humaniteit. Enkele grondtrekken daarvan zijn: erkenning van menselijke zwakheid, lijden en deemoed als onderdeel van de weg naar heil, erkenning van de gedetineerde als moreel subject met een eigen verantwoordelijkheid en passende autonomie, verzachting van machtsuitoefening met hulp van een wijsheidsethos, het urgeren van proportionaliteit in sancties binnen de inrichting, het bevorderen van op barmhartigheid gebaseerde mildheid, vermindering van prestigeconflicten door advisering op de achtergrond.

De geestelijk verzorger zal in het gesprek met directies veelal casuïstisch te werk gaan. Er is immers vaak een concrete aanleiding en reden om humaniteit ter sprake te brengen. Toch is het van belang dat de geestelijk verzorger humaniteit niet alleen naar aanleiding van incidenten ter sprake brengt, maar zich er in bredere zin voor inzet door mensen bij te staan in het streven naar meer humaniteit in de inrichting, en dat hij hierin niet alleen reagerend maar ook anticiperend te werk gaat.

Nazorg: dienst aan de gedetineerde, de maatschappij en de overheid

De rooms-katholieke geestelijke verzorging heeft als kern van haar diaconale opdracht de inzet om het sociaal isolement van gedetineerden zo veel mogelijk te doorbreken, onder meer door het entameren en in stand houden van het vrijwilligerswerk en het bieden van maatschappelijk perspectief voor ex-gedetineerden. Daarnaast spelen in enkele lokale situaties het realiseren van kledingvoorzieningen met hulp van vrijwilligers een rol.

Bij een actuele selectie uit het brede scala aan activiteiten die op grond van de diaconale opdracht kunnen worden ontvouwd, spelen contextuele factoren een belangrijke rol. Zo bestaat in Nederland bijvoorbeeld de reclassering die al geruime tijd zelfstandig opereert. Ook bestaan er vormen van rechtsbijstand en maatschappelijk werk voor diverse achterstandsgroepen. Omdat (en voor zover) dergelijke voorzieningen in Nederland bestaan, beperkt de rooms-katholieke geestelijke verzorging zich op deze gebieden tot verwijzing en tot het in motiverende zin begeleiden van justitiabelen.

Met de christelijk-maatschappelijke organisatie *Exodus* heeft de RK geestelijke verzorging een nauwe samenwerking. Het doel hiervan is gemotiveerde (ex-)gedetineerden in sociaal en maatschappelijk opzicht een reële kans op reïntegratie in de samenleving te bieden. Ex-gedetineerden met weinig kans op succesvolle reïntegratie worden toch ondersteund in pogingen om met hulp van diaconale voorzieningen van kerken en christelijke maatschappelijke organisaties hun waardigheid te beschermen.

De rooms-katholieke geestelijke verzorging bij Justitie vervult met hulp van netwerken van lokale stichtingen en pastores die niet bij Justitie werkzaam zijn, een rol bij de toewijzing van woningen en hulp bij het aanvragen van uitkeringen voor ex-

---

⁸ De inzet voor het algemeen welzijn volgt uit de katholieke sociale leer.

gedetineerden. Daarnaast zijn er 'maatjesprojecten' die beogen het sociaal isolement van ex-gedeteneerden te doorbreken. Nazorg is een diaconale opdracht jegens gedetineerden en jegens de maatschappij die immers baat heeft bij reïntegratie van ex-gedeteneerden. Het is ook indirect een dienst aan de overheid aangezien succesvolle reïntegratie terugdringing van recidive met zich meebrengt.

Publieke communicatie: dienst aan de Kerk, de maatschappij en de overheid

De geestelijke verzorging bij Justitie werkt op een terrein waar brede maatschappelijke belangstelling voor bestaat. De rooms-katholieke geestelijke verzorging behartigt externe communicatie over de pastorale arbeid of thema's die daarin aan de orde zijn. Het realiseren van deze taak geschiedt langs de volgende wegen:

- Terugkoppeling van de pastorale arbeid naar parochies, dekenaten, diocesen en de Kerkprovincie door middel van lees-, preek- en spreekbeurten, met voor wat betreft de preek- en spreekbeurten een minimum van twee per jaar. Deze terugkoppeling geschiedt mede met het oog op mogelijke pastorale beleidsontwikkeling in de Rooms-Katholieke Kerk in Nederland.
- Het geven van voorlichting over de functie van rooms-katholieke geestelijk verzorger, mede met het oog op werving van collega's en vrijwilligers.
- Het signaleren van pastorale knelpunten in de richting aan de zendende instantie met het oog op haar beleidsontwikkeling.
- Het verlenen van medewerking aan publicaties omtrent (thema's in) het justitiepastoraat, mede met het oog op het publieke imago van deze sector van categoriaal pastoraat en de Dienst Geestelijke Verzorging bij Justitie.

De publieke communicatie is, behalve een belang van de rooms-katholieke geestelijke verzorging, ook een dienst aan de Kerk, de maatschappij en de overheid.

4. Competenties

Voor het vervullen van de pastorale opdracht, het realiseren van de algemene en specifieke pastorale doelen en het verrichten van de pastorale taken beantwoorden de rooms-katholieke justitiepastores aan een aantal specifieke functie-eisen en beschikken ze over een aantal inhoudelijke competenties. Ten aanzien van deze competenties wordt onderscheid gemaakt tussen pastorale competenties en context gerelateerde competenties. Tot slot van dit competentieprofiel worden de competenties van de Hoofdaalmoezenier beschreven.

Het ambtelijk competentieprofiel van de rooms-katholieke justitiepastor

- I. Functie-eisen (benoemingsvoorwaarden)
- II. Pastorale competenties (bekwaamheden)
- III. Specifieke context gerelateerde competenties

De competenties vereist vanuit de institutionele setting zijn nader aangeduid in het 'ambtenaarlijk' competentieprofiel van de RK geestelijk verzorger/justitiepastor dat in overleg met de Hoofdaalmoezenier en de RK zendende instantie door de overheid is vastgesteld.

I. Functie-eisen (benoemingsvoorwaarden)

- Voldoen aan door de zendende instantie gestelde voorwaarden voor een kerkelijke zending.
- Volledige en voltoidde academische opleiding in de rooms-katholieke theologie in een door de bisschoppen erkende opleiding met pastorale stage.
- Actief kerkelijk meelevend zijn.
- Enige jaren werkervaring in het basispastoraat of catechese.
- Stressbestendigheid.
- Vermogen tot zelfstandig functioneren.
- Inzetbaarheid in het hele land, in alle sectoren van de Dienst Justitiële Inrichtingen en in alle diocesen.
- Bereidheid om elke zes tot zeven jaar een andere plaatsing te aanvaarden.
- Bereidheid om voor tenminste 50 % van de werktijd in dienst te treden.
- Bereidheid om gemiddeld twee vieringen per weekend en drie weekends per maand in de weekendliturgie in inrichtingen van Justitie voor te gaan.
- Geen antecedenten gecontroleerd door het ministerie van Justitie.
- Bereidheid om binnen voorgegeven structuren, procedures en regels van de zijde van de zendende instantie en van Justitie te werken.
- Bereidheid tot het volgen van een postinitiële specialisatietraining voor justitiepastores.
- Bereidheid tot het actief onderhouden van pastorale contacten met parochies en dekenaten in de regio van de justitiële inrichtingen.
- Actieve en passieve beheersing van minimaal drie levende buitenlandse talen in woord en geschrift en bereidheid om een vierde taal te leren.

II. Pastorale competenties

- Competentie tot religieus leiderschap binnen de RK traditie.
- Competentie tot theologische zelfreflectie ten behoeve van de voorbereiding, uitvoering en zelfevaluatie van taken.
- Affiniteit met pastorale zorg voor gedetineerden.
- Competentie tot een pastorale bijdrage aan delictverwerking, schuld, rouw en herstelgericht pastoraat.
- Competentie tot laagdrempelige pastorale beschikbaarheid.
- Competentie tot geloofscommunicatie met de mensen afkomstig uit de volle breedte van het katholicisme en anderen die om onze zorg vragen.
- Competentie tot empathie en nabijheid in combinatie met het vermogen autonomie en distantie te bewaren.
- Competentie op pastoraal-liturgisch terrein.
- Competentie tot theologisch verantwoorde en eenvoudige verzorging van de verkondiging.
- Competentie tot pastoraal groepswork en catechese op basis van een natuurlijk overwicht in groepen.
- Competentie tot individueel pastoraat.
- Competentie in het hanteren van ambtsgeheim en beroepsgeheim.
- Competentie tot samenwerking met geestelijk verzorgers van andere denominaties binnen een benadering van denominatieve geestelijke verzorging.
- Competentie tot werken binnen een denominatief georganiseerde en gerichte geestelijke verzorging.
- Vermogen om in interdenominatief samengestelde teams te werken en hieraan een constructieve bijdrage te leveren binnen de gerichtheid op denominatieve geestelijke verzorging.
- Competentie tot het organiseren en leiden van vergaderingen en tot notuleren van discipline-georiënteerde vakbesprekingen.

- Competentie in werving, selectie, organisatie en leiding van vrijwilligers als kerkvrijwilligers, als 'maatjes' in de nazorg en voor diaconale taken

III. Specifieke context gerelateerde competenties

- Competentie tot interdisciplinaire overleg met directies en hulpverleners in inrichtingen van Justitie.
- Competentie tot advisering van directies inzake humaniteit in de inrichtingen van Justitie.
- Competentie tot het leveren van theologisch-reflectieve bijdragen aan het interdisciplinair overleg met andere zorgverleners bij Justitie en overleg met locatiemanagement.
- Competentie tot de hantering van de in de werksituatie aanwezige spanning tussen moraal en ethiek enerzijds en pastorale zorg anderzijds.
- Competentie tot het leveren van theologisch-reflectieve bijdragen aan het Korps justitiepastores ten behoeve intervisie, supervisie, spirituele vorming, functioneringsgesprekken en het overleg in teamverband.
- Competentie tot bijdragen aan pastoraaltheologisch 'bereflecteerde' beleidsontwikkeling binnen het Korps justitiepastores.
- Competentie tot het leveren van bijdragen aan overheardtaken voor het Korps RK geestelijke verzorgers en de Dienst Geestelijke Verzorging, onder meer betreffende Korps-interne beleidsontwikkeling, deskundigheidsbevordering, Korps-interne dienstverlening binnen de website en het tijdschrift *Pastorale Verkenningen* en externe communicatie.
- Competentie om weerstand te bieden aan in de werksituatie aanwezige risico's voor morele desintegriteit en gewenning aan criminaliteit.